

Bobr evropský

Castor fiber

savec
hlodavec

(délka těla kolem 90 cm a ocasu 30 cm)

Renata SUŠENOVÁ
3 GR - KA, Brno 2004

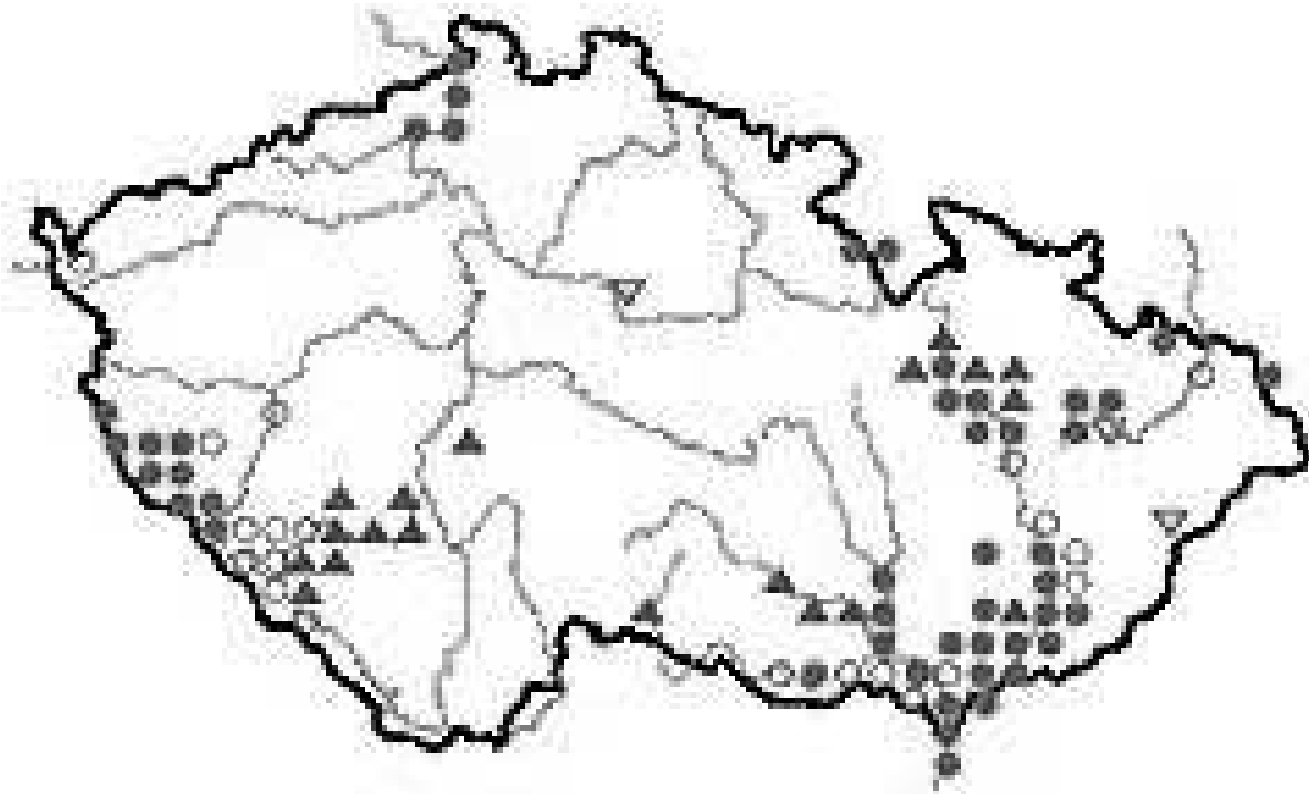
Návrat bobra evropského

- původní druh naší zvířeny
- pozvolný návrat do povodí českých a slovenských řek po více než 100 letech
 - do novověku hojný téměř ve všech říčních evropských povodích
 - v průběhu 18. a 19. století vymizení z Evropy (nepočtené kolonie ve Skandinávii, Polsku, J Francii, v bývalé NDR a SSSR)
 - nejdéle se udržel v J. Čechách (do 19. století: umělý odchov na pozemcích Schwarzenbergů; poslední bobr uhynul 1882) a na Žitném ostrově na Slovensku (poslední jedinec zastřelen v r. 1858) -
- příčiny vyhubení:
 - kožešina, maso, výměšky anální žlázy (*Castoreum*) - výroba parfémů, léků (obsahuje kys. salicylovou, aspirin), afrodisiaka
 - církev
 - "fišmejistrové"
 - lesníci

- Švédsko, Finsko, Polsko - počátky znovuvysazení bobra
- rakouští zoologové v pol. 70. let 20. stol. - navrácení bobra do přírody střední Evropy
 - v průběhu 70. a 80. let vysazení 42 bobrů na ramenech Dunaje
 - ve Spolkové republice Německo a v Rakousku žijí opět od počátku 70. let, ve Švýcarsku vysazení již dříve
 - středoevropský stav (bez labských bobrů) v r. 1965 - cca 500 zvířat
 - dnes se rozmnožují, šíří a dobývají nová životní prostředí na Dunaji, Innu, Salzachu, Isaru, v údolích Spessartu i v S Německu
- pol. 60. let - pokusy o vysazení bobrů v J Čechách a na Moravě (neúspěšné)
- kolem r. 1968 - pronikání prvních jedinců z okolí Magdeburku po Labi
- říjen 1991 - vysazení 6 bobrů do umělých nor v CHKO Litovelské Pomoraví + 14 jedinců z polské oblasti Suwalek

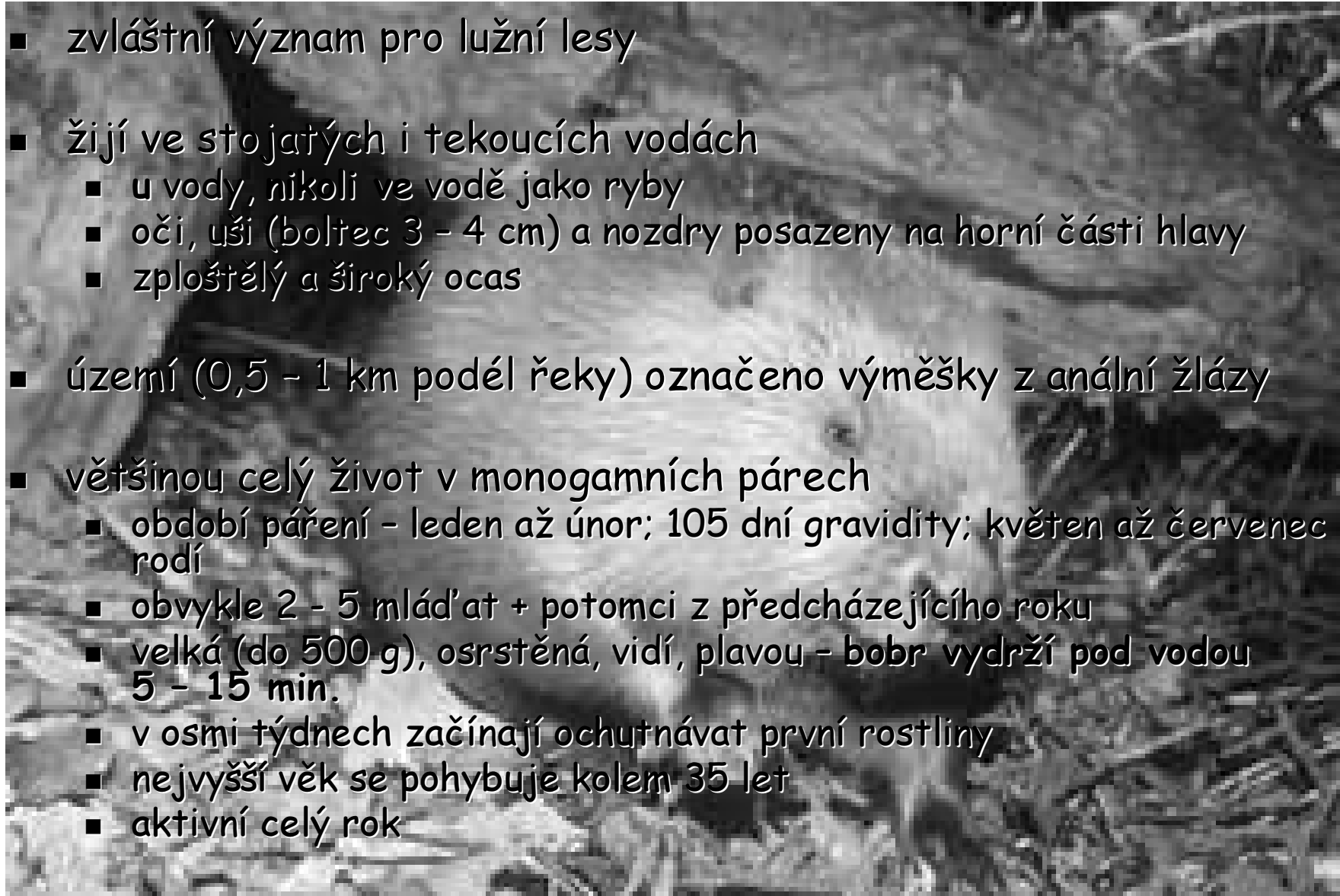
- sklonek 20. století - více než 300 000 zvířat v 19 státech Evropy
- ČR, SR 2002 - každá cca 150 bobrů
- u nás žijí v klidných oblastech Litovelského Pomoraví, v Českém lese, Orlických horách, ale i v blízkosti velkých měst - Ustí nad Labem, Děčín, Olomouc, dále také ve střední a jižní Moravě
- 1967 - mrtvola bestiálně ubitého bobra na Labi
- 1992 - bobr zastřelený brokovnicí na Děčínsku

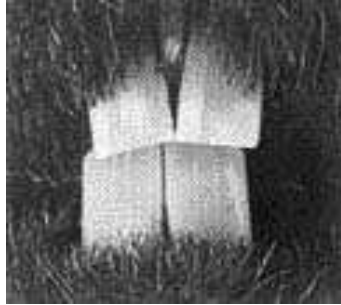
- prokázaný výskyt v r. 2000
a v zimě 2000/2001
- výskyt do r. 2000
- ▲ nový výskyt v r. 2001
- ▼ migrace (náhodná pozorování)

Až 30 kg hlodavci - po kapybarách druzí největší

- zvláštní význam pro lužní lesy
- žijí ve stojatých i tekoucích vodách
 - u vody, nikoli ve vodě jako ryby
 - oči, uši (boltec 3 - 4 cm) a nozdry posazeny na horní části hlavy
 - zploštělý a široký ocas
- území (0,5 - 1 km podél řeky) označeno výměšky z anální žlázy
- většinou celý život v monogamních párech
 - období páření - leden až únor; 105 dní gravidity; květen až červenec rodí
 - obvykle 2 - 5 mlád'at + potomci z předcházejícího roku
 - velká (do 500 g), osrstěná, vidí, plavou - bobr vydrží pod vodou 5 - 15 min.
 - v osmi týdnech začínají ochutnávat první rostliny
 - nejvyšší věk se pohybuje kolem 35 let
 - aktivní celý rok

-
- světle až tmavě hnědá, někdy až černá srst (kolem 15 000 až 27 000 chlupů/cm²)
 - přední tlapky (5 cm x 4 cm)
 - 5 prstů zakončených drápy
 - protistojný malíček
 - zadní tlapky (11 - 18 cm x 8 - 11,5 cm)
 - rovněž pětiprsté, ale s plovacími blánami
 - první dva drápy rozdvojené
 - stopní dráha - zadní tlapka kladena na vnitřní stranu přední stopy
 - délka kroku 15 - 50 cm

Bobří „zlato“

- zuby
 - jasně oranžové, velmi dlouhé, celý život dorůstají
- bobr zpracuje až 4 tuny dřeva/1 rok
 - **dřevo nežere !!!** X kůru, tenké větévkky, listy, pupeny
 - výluční **vegetariáni** (žíví se pobřežními a vodními rostlinami)
 - jídelníček tvoří cca 60 druhů dřevin a 150 bylin
 - jaro, léto - zelená tráva, rákos, oddenky, polní plodiny
 - podzim, zima - kůra vrb, topolů, olší, jasanů, . . . (měkké dřeviny)
 - během jediné noci do své spižírny naloží 1 Ø velký strom (na jednu zimu jich rodina bobrů potřebuje cca 50 - 150)
 - v každém jejich okrsku zásoba stromů na 30 až 40 let
 - budování hrází - několik metrů
 - nory x bobří „hrady“ - výška až 3 m, Ø základny až 20 m (vchod pod vodou, větrací komín)

- rýhy po hlodácích jsou až 8 mm široké
- pro odstranění 1 kg dřeva musí bobr odhryznout 100 - 145 třísek a hlodáky stisknout asi 1000x

Bobr kanadský

Castor canadensis

- rozšířen v Kanadě
- říční břehy a mokřady
- velikost cca 1 m
- zbarvení tmavě hnědé až dočerna
- širší ocas
- častěji staví hráze
- více mlád'at
- kolonizace S. Ameriky
 - bobří kožešina jedním z nejdůležitějších vývozních artiklů
 - četná ochranná opatření a reintrodukce
- prokazatelně se dostal do volné přírody ve Finsku a v Rakousku
 - skupina 12 - 15 jedinců v oblasti Dunaje východně od Vídně pravděpodobně vymřela
(není odolný vůči tularemii)

Prameny

- <http://www.national-geographic.cz>
- <http://www.ikoktejl.cz>
- <http://www.iabc.cz>

